

... Törvényszék
2. P. 20.553/2016/13. szám

A ... Törvényszék ... (...) ügyvéd által képviselt ... (...) felperesnek - ... (...) ügyvéd által képviselt ... Község Önkormányzata (...) alperes ellen kártérítés iránt indított perében meghozta a következő

í t é l e t e t:

A törvényszék a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 50.000.- (ötvenezer) Ft elsőfokú perköltséget.

A le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéltáblához címzetten a ... Törvényszéken három példányban benyújtott fellebbezéssel lehet élni.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha az kizárólag a perköltség viselésére, összegére, vagy az ítélet indokolására irányul. A felek kérelmére a bíróság tárgyalást tart.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett kérelmük alapján kérhetik, hogy a Fővárosi Ítéltábla fellebbezésüket tárgyaláson kívül bírálja el.

Az ítélet ellen a fellebbezést előterjesztő fél számára a Fővárosi Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselőt kötelező.

I n d o k o l á s:

A törvényszék a felek személyes előadása és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az alábbi tényállást állapította meg.

A földhivatal a 30164/1992. február 24. napján kelt határozatával a felperes javára a tulajdonjogot ajándék jogcímén ... haszonélvezeti jogával terhelten a ... 125. számú tulajdoni lapon nyilvántartott 25. hrsz.-ú ingatlanra jegyezte be az 1992. február 5-én kelt ajándékozási szerződés alapján, mely ... szám alatt található. A ... 27. hrsz. ingatlan az ingatlan-nyilvántartási adatok szerint ... 1/1 arányú tulajdonát képezte, mely a természetben ... szám alatt található.

A felperes tulajdonjoga a ... 27 hrsz. alatti ingatlanra a 2003. május 8. napján kelt 32474/2003. számú határozattal került bejegyzésre ajándék jogcímén 1/1 arányban.

Az ingatlanban ... az ajándékozást követően is bent lakott. ... környékén 1999. június és július hónapokban rendkívüli esőzések történtek, melyek következtében számos ingatlan megrongálódott, lakhatatlanná vált, köztük a perbeli ingatlan is. 1999. augusztusában a Budapesti Helyreállítási és Újjáépítési Tárcaközi Bizottság országos helyreállítási és újjáépítési tervet dolgozott ki az 1999. júniusi és júliusi rendkívüli esőzés és vihar miatti károk enyhítésére, elhárítására. A helyreállítási terv a kárelhárítás generális alapelveként fogalmazta meg, hogy abban három résztvevő együttes közreműködése szükséges, így a biztosítással rendelkező ingatlanoknál a biztosító kártérítése, ezen túlmenően a tulajdonos önerős finanszírozási képessége, valamint az állami önkormányzati támogatás. Az olyan magánlakásoknál, amelyek nem voltak biztosítottak és a tulajdonosa nem volt

hitelképes, az illetékes önkormányzat a helyreállításhoz nyújtott segítséget, míg a megsemmisült lakások pótlása történhetett az önkormányzat tulajdonában lévő üres lakás önkormányzati bérlakásként történő bérbeadásával, az érintett önkormányzat területén lévő üres lakásnak az önkormányzat részéről történő megvásárlásával és önkormányzati lakás bérbeadásával, valamint állami lakások építésével, melyek önkormányzati tulajdonba kerülnek. A támogatás formáit a helyreállítási terv vissza nem térítendő támogatásként, bérleti költségekhez való hozzájárulásként, pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön nyújtásaként, önkormányzati bérlakás biztosításaként, illetve építőanyag vagy építési szolgáltatás biztosításaként határozta meg. Kimondta azt is, hogy a megsemmisült lakások tulajdonosai a támogatást követően a kár előtti állapothoz képest jelentősen jobb helyzetbe nem kerülhetnek, illetve hogy elsőbbséget élveznek az önkormányzat helyi rendelete szerinti szociális rászorultak. A támogatás felhasználásának a feltételeiről az önkormányzatnak és a károsultnak megállapodást kellett kötni.

... Község Önkormányzata a 9/1999. (IX. 13.) ÖR. rendeletében szabályozta a lakáscélú támogatás nyújtásának a lehetőségeit. Ezen rendelet 4. §-a értelmében támogatásban részesíthető a rászorultság elve alapján minden olyan család, illetve nagykorú személy (igénylő), akinek a községben lakóépülete van. Az 5. § alapján rászorultnak kell tekintetni azt az igénylőt, akinek a lakásában az 1999. évi júniusi, júliusi, illetve augusztusi rendkívüli esőzések és árvíz miatt kár keletkezett.

Az 1999. július 20. napján felvett személyi tulajdonú lakóépületekben bekövetkezett károkról készült adatlap szerint a ... szám alatti 27. hrsz.-ú ingatlan tulajdonosa ..., az ingatlan 1999. július 1. napján szenvedett károsodást, viharok miatt és biztosítással nem rendelkezik. Az épület megsérült, gazdaságosan helyreállítható, az épület becsült értéke 1 millió Ft, a lakhatás elemi feltételeinek megteremtéséhez biztosított összeg ugyancsak 1 millió Ft, mely megegyezik a helyreállítás, újjáépítés várható becsült összegével.

... Község Önkormányzata az 1999. augusztus 16-án kelt, a ... Megyei Polgári Védelem Parancsnoksághoz írt levelében, a címzettnek arról ad tájékoztatást, hogy a korábbiakban a perbeli ingatlanra igényelt 1 millió Ft összegű hitel iránti igényüket, melyet a perbeli ingatlan helyreállítására kívántak fordítani, 1.500.000.- Ft-os igényre módosítják, amelyből önkormányzati lakást kívánnak vásárolni, a perbeli ingatlan tulajdonosa, ... lakhatásának a biztosítására. Ezen kérelem tartalmazza azt, hogy sem az ingatlan tulajdonosa, sem a hozzá bejelentett unokája a hitel visszafizetésére nem képesek, időközben az ingatlant szakemberek újfent megtekintették és annak a felújítását nem vállalják.

Szeptember 17. napján megállapodás jött létre ... Község Önkormányzata és ... között, melyben megállapítják, hogy a ... 27. hrsz.-ú ... szám alatt található ingatlan lakás céljára való használatra alkalmatlanná vált, a károsult annak a rendeltetésszerű használatra alkalmassá tételét nem kívánja, az önkormányzat önkormányzati bérlakás vásárlásával biztosít támogatást. Összhangban áll ez ... Község Önkormányzat képviselő-testületének 21/1999. (IX. 13.) ÖH. számú határozatával, melynek értelmében a képviselő-testület szám alatti lakos részére a júniusi, júliusi esőzések következtében súlyosan megrongálódott lakása helyett önkormányzati bérlakás vásárlásával, ezt követően pedig annak bérbeadásával támogatást biztosít, melynek a forrása a központi költségvetésből juttatott 1.500.000.- Ft. Az önkormányzat az állami támogatásból megvásárolta a ... szám alatti önkormányzati bérlakást, ami véglegesen beköltözhető állapotba 2000. nyarán került. Az önkormányzat és ... között azonban a bérlakásra vonatkozó megállapodás nem született. ... 1999. telén a ... szám alatt élő lányához költözött. Arról, hogy az önkormányzati bérlakás igénybevételét kifejezetten visszautasította, írásos dokumentum nem készült.

... 2002. október 11-én elhunyt. Ezen időpontig sem ő személyesen, sem a felperes nem élt az

önkormányzati bérlakás igénybevételének a lehetőségével. A felperes 2003. június 18-án az önkormányzathoz érkezett levelében kérte, hogy helyezték őt el a ... részére megvásárolt önkormányzati bérlakásba. Ezen kérelmét az önkormányzat képviselő-testülete megtárgyalta és a 34/2003. (VI. 27.) ÖH. számú határozatával elutasította. Ezt követően a felek között a felperes kezdeményezésére számos egyeztetés és eljárás folyt a felperes lakhatási igényének a ... szám alatti épületben való elhelyezéssel történő megoldására, illetve az általa 1.500.000.- Ft-ban megjelölt kártérítési igény elbírálására.

Ezek eredménytelenségét követően a felperes a ... Járásbírósághoz 2014. november 12-én érkeztetett kereseti kérelmében jogalap nélküli gazdagodás címén 1.500.000.- Ft megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Ez az eljárás 2014. december 8. napján szünetelt, majd a felperes kérelmére 2015. február 25. napján P.20.049/2015. szám alatt folytatódott. Az elsőfokú bíróság 2015. szeptember 10. napján 13. sorszám alatt meghozott ítéletét a ... Törvényszék, a 2016. január 12. napján kelt végzésével hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítva. Ezen eljárásban a felperes kereseti kérelmét kiterjesztette 1.500.000.- Ft közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítésére, mely vonatkozásban az elsőfokú bíróság a 2016. június 13. napján kelt 13. sorszám alatti végzésével a pert megszüntette és a keresetlevelet áttette a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ... Törvényszékhez. A jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett kereseti kérelem tárgyában a III. sz. végzésével a pert megszüntette, a felperes keresettől történő elállására tekintettel.

A felperes pontosított kereseti kérelmében elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 349. §-ában meghatározott államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai alapján kérte az alperes kötelezését 1.500.000.- Ft megfizetésére, másodlagosan a Ptk. 348. §-a szerinti munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárért való felelősség megállapítását kérte. Harmadsorban kártérítési igényét a Ptk. 339. §-ában meghatározott szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre alapította. Fenntartotta továbbá a korábbi keresetpontosításokban előadott álláspontjait is azzal, hogy az 1.500.000.- Ft tőke után 1999. október 1. napjától 2014. december 31. napjáig terjedő időre 3.307.307.- Ft kamat megfizetését kérte, valamint 2015. január 1. napjától a követelés megfizetéséig a törvényes mértékű kamat megállapítását. Hivatkozott arra, hogy az önkormányzat jogszerűtlenül járt el, amikor a nagymamájával tárgyalt és kötött előzetes megállapodást, figyelemmel arra, hogy a károsodott ingatlan tulajdonosa ő és nem ... volt. A földhivatal ugyanis az ajándékozási szerződést követően a tulajdonjogát tévesen jegyezte be az ... szám alatti ingatlanra, miután az csak a ... tulajdonát képező ... szám alatti ingatlanra vonatkozhatott. Az önkormányzat azt sem vette figyelembe, hogy az ingatlanban ő is ott lakott. A nagymamájával aláíratott megállapodás birtokában az önkormányzat jogellenesen vette igénybe a központi költségvetésből az 1.500.000.- Ft-os támogatást önkormányzati bérlakás vásárlására, amelynek bérbeadása elől akár a felperes nagymamája, akár a felperes részére a későbbiekben elzárkózott. Ezzel a felperes oldalán kárt okozott, míg az alperes oldalán jogalap nélküli gazdagodás keletkezett.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását, elsődlegesen elévülésre hivatkozással kérte, másodlagosan érdemben, jogalap hiányában.

A törvényszék mindenekelőtt az alperes elévülési kifogását vizsgálta meg.

Tekintettel arra, hogy a káresemény 1999-ben történt, a törvényszék álláspontja szerint az igényérvényesítés időpontjától függetlenül a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ptk. 324. § (1) bekezdése kimondja, hogy a követelések 5 év alatt évülnek el, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás megszakítja az elévülést. A (2) bekezdés pedig azt is kimondja, hogy az elévülés megszakadása után az elévülés újból kezdődik.

Az előzményi peranyagban rendelkezésre álló okiratokból megállapítható, hogy a felperes 2003. június 18-án nyújtotta be az első olyan dokumentálható kérelmét, amiben az 1.500.000.- Ft-os kára megtérítését kérte. Ez az 1999. júliusi károkozáshoz képest az 5 éves elévülési időn belül van. Ezt követően pedig ugyancsak dokumentálhatóan folyamatosan kérelmeket terjesztett elő az alpereshez a kárigényének rendezése érdekében, amik az elévülést megszakították. Így a törvényszék álláspontja szerint 2014. november 12. napján benyújtott kereseti kérelme nem évült el, azt a törvényszék érdemben vizsgálta a felperes által különböző jogcímeken előterjesztett kártérítési igényeként.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kárt elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

A felperes kereseti kérelmét elsődlegesen ezen jogszabályhelyre alapította, így a törvényszék is először ezen jogcím kérdésében foglalt állást. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt azt kellett tisztázni, hogy az alperes államigazgatási jellegű, tehát közhatalom gyakorlásával összefüggő tevékenységet végzett-e a felperes által állított magatartás és eljárás során. A kialakult bírói gyakorlat szerint ebből a szempontból nem annak van jelentősége, hogy államigazgatási szerv minőségben jár-e el az adott szerv, hanem annak, hogy a konkrét tevékenysége kapcsán megállapítható-e az államigazgatási tevékenység, a közhatalom gyakorlása. Az iratanyag alapján a törvényszék azt állapította meg, hogy az alperesnek nem volt olyan jogszabályi kötelezettsége, hogy a felperes lakhatását vagy a tulajdonát képező ingatlan helyreállítását anyagilag támogassa és ilyen kötelezettséget önként sem vállalt. A támogatási szerződések megkötésekor a polgármester a helyi rendeletben, illetve önkormányzati határozatokban foglaltak alapján mellérendeltségi jogviszonyon alapuló polgári jogi szerződést kötött és nem mint a közhatalom gyakorlója járt el.

A Ptk. 348. § (1) bekezdése szerint, ha az alkalmazotta munkaviszonyával összefüggésben 3. személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős.

Figyelemmel arra, hogy a törvényszék a munkáltatói felelősség speciális formája, az államigazgatási jogkörben okozott kár kapcsán sem talált az alperes részéről jogellenes magatartást, munkaviszonnyal összefüggően sem állapítható meg az alperes kártérítési felelőssége.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, hogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Tekintettel arra, hogy az alperes terhére jogellenes magatartás nem állapítható meg, a szerződésen kívüli károkozás szabályai sem alkalmazhatók, miután a hivatkozott jogszabályhelyben megjelölt feltételekből, ha csak egy is hiányzik, az már nem teszi lehetővé ezen jogszabályhely alkalmazását.

Márpedig a jogellenes magatartás a kártérítési felelősség megállapításának alapvető kritériuma.

A Ptk. 361. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

A fenti adatokból az állapítható meg, hogy az alperes a felperes nagymamájával, ...vel kötött olyan tartalmú megállapodást, amely alapján jogosult volt 1.500.000.- Ft központi költségvetési támogatás igénybevételére, így az nem állapítható meg, hogy a költségvetési támogatást az alperes a felperes érdekkörében vette volna fel. Egyértelműen megállapítható az is, hogy a költségvetési támogatással ... lakhatási lehetőségeit kívánta megoldani. Erre tekintettel nem tartotta indokoltnak a törvényszék annak tényszerű vizsgálatát, hogy a felperes a kérdéses időszakban a perbeli ingatlanban lakott-e vagy sem, hiszen az alperes az ő lakhatásának biztosítására vonatkozó kötelezettségvállalást nem tett. Ezért az erre vonatkozó, felperes által előterjesztett bizonyítási indítványt elutasította.

Nem tekinthető az alperes eljárása jogszabálysértőnek abból a szempontból sem, hogy a támogatással kapcsolatos eljárást nem a felperessel, mint az ingatlan tulajdonosával, hanem ...vel folytatta. A becsatolt tulajdoni lapokból ugyanis megállapítható volt, hogy a káresemény időpontjában a perbeli ingatlan az ingatlan-nyilvántartási adatok szerint ... tulajdonát képezte. Ezért a támogatással kapcsolatos eljárást az alperes jogszerűen folytatta le, és kötötte meg a megállapodást vele. Annak vizsgálata, hogy ... részére az önkormányzati lakás kiutalása miért nem történt meg, s hogy ebből őt érte-e kár, illetve ezzel kapcsolatban az alperes oldalán kimutatható-e gazdagodás, nem képezte jelen peres eljárás tárgyát. A felperes ugyanis perbeli legitimáció hiányában ... jogán igényt nem érvényesíthet, nem minősül nevezett jogutódjának sem. Saját jogán pedig az igénye jogalapját megjelölni sem tudta, nemhogy bizonyítani.

Mindezekre tekintettel a törvényszék a felperes kereseti kérelmét jogalap hiányában elutasította.

A törvényszék a pervesztes felperest a Pp. 78. §-a szerint kötelezte az alperes elsőfokú perköltségének a megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentességére tekintettel le nem rótt kereseti illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13-14. §-a értelmében az állam viseli.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetősége a Pp. 233. §-án alapul.

..., 2016. november 3. napján

... sk.
eljáró bíró